

Allianz in den Alpen
Alliance dans les Alpes
Alleanza nelle Alpi
Povezanost v Alpah

2011

Letno poročilo



Omrežje občin »Povezanost v Alpah«
Francija / Italija / Lihtenštajn / Slovenija /
Nemčija / Avstrija / Švica

Uvodnik



© Venosc

Podnebne spremembe so postale resničnost, saj vse bolj očitno zaznavamo njihov vpliv na naše okolje, gospodarstvo in družbeno življenje. Teh treh področij, ki so stebri trajnostnega razvoja, zato ne smemo več primerjati posamično, temveč jih moramo obravnavati kot celoto.

Moja učiteljica Paul in Germaine Veyret sta na procelje Inštituta za alpsko geografijo v Grenoblu zapisala zelo primeren rek: »Alpe, zemlja truda, zemlja veličastja«. Prostor, ki ga oblikuje človek, ter urejanje in vzdrževanje kmetijskih površin prispevata k lepoti naših pokrajin. Zimski športi kot gospodarski faktor omogočajo ohranjanje delovnih aktivnosti in s tem tudi prebivalstva na našem območju. Izvoljeni predstavniki v alpskem prostoru smo zato še posebno odgovorni za zagotavljanje tega ravnovesja. Da bi ubranili naše vrednote in plemenite interese alpskega prebivalstva, si moramo izmenjavati izkušnje ter se povezati za skupno podporo projektom, ki bodo omogočili:

- ohranitev aktivnega prebivalstva, predvsem na področju kmetijstva in pašništva ter v povezavi s turističnim gospodarstvom;
- zagotavljanje kakovosti storitev za naše prebivalce, ki bodo predvsem starejšim osebam omogočile, da bodo pod dobrimi pogoji ostale v svojih domovih;
- ohranjanje kakovosti naših pokrajin, da se ne uniči »razglednica« v naravni velikosti, ki jo tako cenijo naši gostje;
- delovanje za ohranitev biotske raznovrstnosti;
- zmanjšanje vpliva podnebnih sprememb z izvajanjem projektov za zmanjšanje emisij in napovedovanje pričakovanih sprememb.

Omrežje občin »Povezanost v Alpah« je zaradi inovativnih projektov, ki jih razvija, in zaradi srečanj med svojimi članicami, odličen povezovalac številnih deljenih aktivnosti. Izkoristiti moramo svoje znanje, izkušnje in razum ter vzeti usodo v lastne roke. Alpske občine in njihovi predstavniki so najprimernejši za uresničevanje takšnih ciljev in izzivov, tako v skrbi za varovanje okoljskih interesov kot tudi alpskega prebivalstva. Če povzamemo geslo, ki pogosto ostaja neizkoriščeno: »Razmišljajmo globalno, delujmo lokalno«.

Pierre Balme, upravni odbor Omrežja občin »Povezanosti v Alpah«

Vsebina

2 Uvodnik

4 Nove članice Omrežja občin

© »Povezanost v Alpah«



Na skupščini v Triesenbergu so pozdravili nove članice.

6 Novice iz naših članic

12 dynAlp-climate: večja zavezanost varstvu podnebja

© Francesco Pastorelli / »Povezanost v Alpah«



Predstavniki in predstavnice štirih občin, ki sodelujejo pri projektu Štiri dežele, ena pot.

14 Članske občine, ki so prejemnice nagrad

15 Kam gremo? Predsedstvo Omrežja občin AidA in koordinatorji so ocenili svoje delovanje

16 Srečanje z udeleženci projekta My Clime-mate

© Nina Liechti



Primož in Andréa gradita mlin na vodo na delavnici krajinske umetnosti (land art). Med mladimi udeleženci so se spletle prijateljske vezi.

18 Koordinatorji Omrežja občin »Povezanost v Alpah«

19 Finančno poročilo za leto 2011

20 AlpskiTeden 2012

Nove članice Omrežja občin

Številne nove včlanitve v Omrežje »Povezanost v Alpah« leta 2011! Navdušenje je upravičeno, saj se je omrežju priključilo 12 novih članic ali skupno 77 občin, ki jim je treba dodati še 2 sodelujoči članici. Nove članice se predstavljajo.

Švica

Tenna im Safiental

Število prebivalcev: 110
Površina: 1.127 ha
Nadmorska višina: 1.654 m

Ustanovitelji Tenne so bili Alemanci (Walsertal), ki so prišli iz Valaisa in na 1654 m. n. v. naselili planoto v dolini Safiental. V vasi se danes ukvarjajo pretežno s kmetijstvom. Občina, ki šteje 110 prebivalcev, je postala neke vrste vzor za to, kako v odročnejših alpskih regijah s spodbudami, odprtostjo in sodelovanjem doseči pozitivni razvoj. Že pred mnogimi leti je bilo ustanovljeno društvo Pro Safiental, ki si prizadeva za varstvo naravnih virov, zagotavljanje dohodka prebivalcev, krepitev družbene povezanosti in višjo kakovost življenja. Prebivalci Tenne so spoznali, kako pomembni so turizem in obnovljivi viri energije, in tako se številni kmetje ukvarjajo tudi s kmečkim turizmom, marsikdo se je odločil za namestitve solarnih modulov na strešne površine svojih hlevov. V ta koncept je povsem vključena tudi lokalna vlečnica na sončno energijo, prva tovrstna v svetovnem merilu. Prvič so jo pognali letošnjo zimo. Dejstvo, da vas leži na območju narodnega parka Beverin in je članica Omrežja občin Povezanost v Alpah, še bolj poudarja njena prizadevanja za trajnostni razvoj v alpskem prostoru.

Blatten

Število prebivalcev: 317
Površina: 9.063 ha
Nadmorska višina: 1.542 m



© Peter Niederer

Blatten je najvišje ležeči kraj v dolini Lötschental v švicarskem Zgornjem Valaisu. Lötschental je največja severna stranska dolina reke Rone, leži pa na območju pogorja masiva Jungfrau-Aletsch-Bietschhorn v Bernskih Alpah. Blatten je del območja Jungfrau-Aletsch, ki je na Unescovem seznamu svetovne naravne dediščine. »Dolino starih običajev«, kot ji pravijo, so v 9. stoletju najprej poselili Alemanci. Stoletja dolgo sta življenje oblikovala samoskrbno gospodarstvo in trgovina, ki se je odvijala prek Lötschensjega prelaza. Danes je večina prebivalcev zaposlena zunaj občine Blatten, najpogosteje v dolini reke Rone oz. v kantonu Bern. V kraju ni industrijskih obratov, kmetije so maloštevilne. Zelo pomemben za kraj je turizem – kot zaposlovalec in tudi kot »vrata v zunanji svet«. Posebni izzivi, s katerimi se morajo soočiti prebivalci, so pogoste naravne nesreče, problematika odseljevanja in prenova vasi. Na temo prenove so se s posredovanjem švicarskega dela občinske mreže Povezanost v Alpah Švica lotili izvajanja projekta skupaj z znanim arhitektom Gionom A. Caminado.

Peter Niederer

Avstrija

Hinterer Bregenzwald

Število občin: 3
Število prebivalcev: 4.357
Površina: 6.643 ha
Nadmorska višina: 650 - 2.065 m

Regija leži ob zgornjem toku reke Bregenzacher. Za tamkajšnje pokrajino so značilni negovani travniki na alpskih območjih, kultivirana pokrajina in podeželsko vzdušje. Turizem, obrt, trgovina in kmetijstvo imajo tukaj posebno vrednost in dolgo tradicijo. V regiji stavijo tudi na dobro razvit smučarski turizem in si prizadevajo za širjenje turistične dejavnosti v poletnem času. Moč regije se kaže tudi v velikem številu obrtnih in trgovskih podjetij. Regijski šolski center ima sedež v Bezauu.

Vse tri občine – pridružili sta se jim še dve – so se združile v zadrugo witus (gospodarstvo in turizem), saj želijo z usklajevanjem, povezovanjem in izvajanjem dejavnosti na področju turizma, trgovine, obrti in kmetijstva, ki so v interesu občin in članic, spodbuditi ustvarjanje dodane vrednosti na regionalni ravni.

Dober dokaz, da je sodelovanje smiselno, so skupni projekti. V regiji so uvedli tudi vaški avtobus, prireditve in lokalni časopis pa skrbijo za oblikovanje skupne zavesti o pripadnosti. Projekt Sitz-Bänke (Klopi) je primer uspešnega sodelovanja med obrtjo in turizmom.



Francija

Klostertal

Število občin: 4
 Število prebivalcev: 4.031
 Površina: 17.826 ha
 Nadmorska višina: 590 - 2.800 m



© REGIO Klostertal

Dolina Klostertal se na 30 kilometrih dolžine razteza od Bludenza do Arlberškega prelaza (Arlbergpass) in tako Vorarlberg povezuje s preostalim delom države. Na jugu leži gorska skupina Verwallgruppe, na severu pogorje Lechquellengebirge s Klostertalskimi Alpami. Dolino, pomembno povezavo med vzhodom in zahodom, je zelo zaznamoval promet. Leta 1880 so zgradili arlberško železnico, ki je omogočila razvoj sodobnega turizma. Ta je danes poleg kmetijstva za regijo pomemben delodajalec. Smučišče na Sonnenkopfu in bližina arlberškega smučarskega območja vabita številne turiste, pogorje Verwalla je kot destinacija primerno zlasti za planince s povprečno kondicijo. Čeprav je struktura podjetij ugodna, je delež dnevnih migrantov v dolini Klostertal velik, zato je mobilnost v teh krajih zelo pomembna tema.

Klostertal je zelo živahna regija, ki dobro sodeluje s sosednjimi občinami in pri tem izhaja iz skupnih razvojnih usmeritev. V dolini izvajajo najrazličnejše projekte, ki segajo od mladinskih tem, razvoja turizma in gospodarstva do kmetijstva in naravnega prostora – klostertalske občine si v vseh prizadevajo uresničevati trajnostni razvoj doline.

Gabriele Greussing

Skupnost občin regije Oisans (Communauté de Communes de l'Oisans):

Število občin: 20
 Število prebivalcev: 10.747
 Površina: 54.609 ha
 Nadmorska višina: 577 - 3.300 m



© www.images-et-reves.com

Oisans je visokogorsko turistično območje, kjer poletne aktivnosti (kolesarski turizem, pohodništvo) sledijo zimskim (smučanje). Sestavljajo ga občine, ki so heterogene tako po svoji velikosti kot po naravnih virih. V njem najdemo tudi večje število hidroelektrarn. V skupnosti občin Oisans leži del narodnega parka Ecrins kot tudi številna zavarovana območja. Območje je občutljivo, saj je gospodarsko ravnovesje neposredno podrejeno podnebnim razmeram. Taljenje ledenikov in naravna tveganja so največja skrb tega območja.

Bourg d'Oisans, osrednje naselje skupnosti občin Oisans, je član omrežja od leta 2006. Številne pristojnosti, vezane na prostorsko urejanje, se izvajajo na medobčinski ravni, zato je bila najboljša rešitev, da se skupnost občin pridruži Omrežju občin »Povezanost v Alpah« kot regija.



© Antoine Berger

Aglomeracija občin Chambéry métropole (Chambéry métropole):

Število občin: 24
 Število prebivalcev: 125.872
 Površina: 26.307 ha
 Nadmorska višina: 232 - 1.845 m

Vrata regionalnih narodnih parkov Bauges in Chartreuse, Chambéry métropole, povezuje zelo različne občine: od jezera do gorovja preko mest, združene so vse sestavine za bogato in spodbudno sodelovanje!

Chambéry métropole je kot aglomeracija občin prava upravna enota, ki na kraju samem izvaja več pristojnosti s področja gospodarskega razvoja, urejanja prostora, socialne skladnosti, habitata itd. To je tudi medobčinska raven, ki ureja vsa vprašanja, vezana na vodo, okolje in življenjski okvir.

Aglomeracija Chambéry se na regionalni in nacionalni ravni dolga leta odlikuje po svojih prizadevanjih na področju trajnostnega razvoja, pa naj bo to njena ambiciozna politika za spodbujanje trajnostnih oblik ali pa njene inovacije na področju energije in ravnanja z odpadki.

Marie Lyne Bonnefond

Italija

Ormea

Število prebivalcev: 1.783
Površina: 12.433 ha
Nadmorska višina: 715 - 2.631 m

Občina Ormea leži na 750 m. n. v. v zgornjem delu doline reke Tanaro sredi Ligurijskih Alp. Najvišji vrh, Monte Mongioie, je visok 2.630 m. Zgodovinsko jedro kraja je razvejan labirint ozkih uličic, nanizanih okrog glavne ulice Via Roma. V 19. stoletju je bila Ormea privlačna poletna destinacija, sčasoma pa je postala industrijski kraj: krajevna papirnica, ki danes ne obratuje več, je še do začetka osemdesetih zaposlovala 400 delavcev. V kraju so postopoma začeli opuščati tudi kmetijsko dejavnost in ta je danes omejena le še na nekaj kmetij. Gozdarska šola ima danes sedež v nekdanjem hotelu, stavbi iz 19. stoletja, in ima vlogo centra za izobraževanje in nadaljnje usposabljanje na področju gozdarstva in ekologije.

Turisti obiskujejo kraj predvsem poleti, na voljo so jim pohodniške in jahalne poti, poti za gorsko kolesarjenje, preskusijo se lahko tudi v plezanju in soteskanju.

Cilj, ki ga želi doseči občinska uprava, je spodbuditi verigo ustvarjanja dodane vrednosti, imenovano Lesna energija, zato v obstoječem sistemu za daljinsko ogrevanje uporabljajo biomaso lokalnega izvora. Na lokaciji nekdanje tovarne papirja pa naj bi v kratkem začel delovati žagarski obrat.



© Gemeinde Ormea

Ponte nelle Alpi

Število prebivalcev: 8.499
Površina: 5.749 ha
Nadmorska višina: 378 - 2.133 m



© PublicEnergie

Občina Ponte nelle Alpi leži v vzhodnem delu pokrajine Belluno v deželi Veneto in je ena od 15 občin Narodnega parka Bellunski Dolomiti. Občina je razdeljena na 21 naselij, razteza pa se na območju, ki sega od prodišč reke Piave, ki teče skozi kraj, do značilne gorske pokrajine alpskega in predalpskega sveta. Gospodarstvo občine Ponte nelle Alpi temelji na širokem razponu dejavnosti: od storitvenega sektorja do trgovine, od obrtnih podjetij do manjših industrijskih obratov. Pomembno vlogo ima tudi turizem z bogato celoletno ponudbo.

Ponte delle Alpi velja v Italiji zaradi svoje okoljske politike za občino, ki jo velja posnemati. Na področju gospodarjenja z odpadki se je, denimo, delež ločenih odpadkov z 22 % v letu 2006 povečal na kar 88 % v letu 2010. Na področju energije izvaja občina projekt PublicEnergie, v katerega so vključene tudi sosednje občine, cilj pa je spodbujanje zlasti rabe fotovoltaike; pomembna tema projekta je tudi varčna raba z energijo v zasebnih gospodinjstvih.

Forni di Sotto

Število prebivalcev: 675
Površina: 9.354 ha
Nadmorska višina: 777 m

Forni di Sotto leži v zgornjem delu doline reke Tilment/Tagliamento na 777 m. n. v. v Karniji, gorski pokrajini dežele Furlanija - Julijska krajina. Občina leži med dvema pogorjema, ki potekata vzporedno v smeri od vzhoda proti zahodu in obkrožata dolino Tilmenta.

Občina, ki je del naravnega parka Furlanski Dolomiti, leži na neokrnjenem območju, ki mu je uspelo ohraniti naravno podobo in je posebnega pomena tako s pokrajinskega kot naravoslovnega vidika, zato se je skupaj s celotnim območjem Dolomitov tudi uvrstila na Unescov seznam svetovne naravne dediščine.

Občina spodbuja izkoriščanje domačih naravnih virov in trenutno pripravlja projekt spodbujanja energijske neodvisnosti. Osrednji poudarek bo na izkoriščanju gozda v smislu naravnega vira, v sodelovanju s parkom pa bo posebna pozornost namenjena tudi turizmu. Številne dejavnosti se bodo izvajale skupaj s šolami, vključeni bodo tako prebivalci kot društva, ki želijo mlade generacije seznanjati s kulturo domačega kraja.

Skupnost občin doline Fiemme

Število občin: 11
Število prebivalcev: 18.507
Površina: 41.502 ha
Nadmorska višina: 950 - 2.347 m



© Comunità Val di Fiemme

Skupnost občin doline Fiemme/Fleimstal sestavlja 11 občin in je ena od mnogih skupnosti občin, ki ležijo na območju Avtonomne pokrajine Trento. Dolina Fiemme/Fleimstal v vzhodnem delu Trenta je ena najpomembnejših dolin v Dolomitih. Obkrožajo jo gorska veriga Lagorai, skupina Pala in Late-marstock. Dolina leži med dvema naravnima parkoma: to sta Paneveggio - Pale di San Martino in južnotirolski park

Trudner Horn. Dolina je tudi eden najbolj priljubljenih turističnih ciljev v Dolomitih tako poleti kot pozimi, poznana je tudi po vsakoletnem smučarskem maratonu Marcia Longa, ki v klasičnem slogu poteka na razdalji 70 km od Moene do Cavaleseja. V dolini Fiemme bodo leta 2013 organizirali svetovno prvenstvo v nordijskem smučanju, kar bo za krajevne oblasti zagotovo poseben izziv, saj nameravajo prvenstvo organizirati tako, da bodo upoštevana načela trajnostnega razvoja.

Pokrajino doline Fiemme so, kot je to značilno za alpski svet, močno zaznamovali smrekovi gozdovi. Večina gozdov je v lasti občin in Skupnosti občin doline Fiemme, edinstvene ustanove z dolgo tradicijo, ki je od leta 1100 do leta 1800 predstavljala nekakšno malo republiko v Kneževini Trento. Večji del gozdov v dolini je certificiranih.

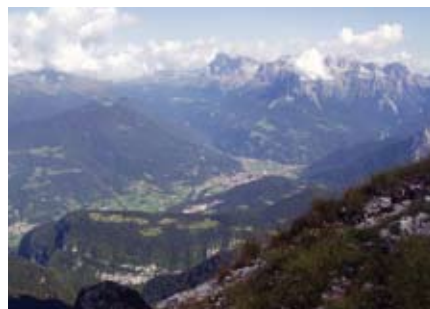
Skupnost občin doline Primiero

Število občin: 8

Število prebivalcev: 10.080

Površina: 41.734 ha

Nadmorska višina: 500 - 3.191 m



© Comunità di Primiero

Območje občine leži v skrajnem vzhodnem delu pokrajine Trento, sestavljajo pa ga doline Cismontal/Val Cismone, Vanoital/Val Vanoi in zgornji predel doline Valle del Mis/Mistal. Območje poraščajo iglavci (smreka, jelka, macesen, rdeči bor, črni bor) in listavci (bukev, vrba, jesen, jelša, gaber). Živina se poleti pase na obširnih pašnikih v visokih planinah, v dolini pa so večinoma senožetni travniki.

Najpomembnejše veje lokalnega gospodarstva so kmetijstvo in gozdarstvo, gradbeništvo ter hotelirstvo in storitvene dejavnosti. Na področju okoljske politike si občina intenzivno prizadeva za revitalizacijo pokrajine in ozelenitev

površin, na katerih je odlagališče odpadkov. Skupnost občin je pri izvedbi teh projektov pred kratkim finančno podprla tudi pokrajina.

Vallarsa/Brandtal

Število prebivalcev: 1.342

Površina: 7.980 ha

Nadmorska višina: 327 - 2.248 m



© Marco Angheben

Območje občine Vallarsa se razteza prek porečja potoka Leno, doline hudourniškega potoka, na pobočju katere ležijo posamezna naselja občine. Občina sega od 400 do 2.200 metrov nadmorske višine. Za domače gospodarstvo so značilne maloštevilne kmetije, nekaj je turističnih in obrtnih podjetij, dnevna migracija v dolinopa je velika.

V teh krajih že dlje časa izvajajo projekt, v okviru katerega so začeli ponovno obdelovati nekdanja kmetijska zemljišča. To je omogočilo zagon nove kmetije, v prenovljenih vinogradih pa so začeli gojiti vinsko trto sorte Müller-Thurgau, znano tudi kot rizvanec.

Skupaj s sosednjimi občinami so se v dolini tudi povezali s širokopasovnim brezžičnim omrežjem Hyperlan. Za vsako naselje občine bo vzpostavljena dostopovna točka z ustrežno tehnično opremo, ki bo omogočala priključitev na omrežje potencialnih ponudnikov osnovnih storitev. Gospodinjstva in posamezniki bodo tako imeli na voljo storitve, ki bi bile sicer težko dostopne zlasti za starejše prebivalce.

Sodelujoča članica:

Autonomna pokrajina Trento

K omrežju je kot sodelujoča članica pristopila tudi Avtonomna pokrajina Trento, ki si pri občinah z njenega območja prizadeva vzbuditi zanimanje zlasti za teme, s katerimi se ukvarja Omrežje občin »Povezanost v Alpah«, občine, ki so v mrežo že včlanjene, pa podpira pri njihovem delovanju.

Pokrajina Trento se razteza na 6.200 km² površine in šteje 530.000 prebivalcev, od katerih ima mesto Trento 114.000 prebivalcev. Pokrajina leži v celoti znotraj območja veljavnosti Alpske konvencije. Upravno je razdeljena na 15 skupnosti občin (Comunità di valle), ki skupaj obsegajo 217 občin.

Najpomembnejši dokument pokrajinske vlade, tj. razvojni načrt, opozarja na pomen alpske identitete domače regije in njenega prebivalstva in si za cilj postavi uresničevanje vsebin Alpske konvencije na ravni pokrajine.

Francesco Pastorelli

Novice iz naših članic

Slovenija

Slovensko članstvo v Omrežju občin Povezanost v Alpah res ni številčno bogato, zagotovo pa lahko zapišemo, da je vsaka izmed članic izredno angažirana na področju dolgoročnega, trajnostno naravnane razvoja občine.

Zaradi manjšega članstva poteka komunikacija med občinami precej neformalno, a redno in takšno je tudi delo koordinatorja slovenskih občin. Z občinami smo v rednem kontaktu in vse občine tudi sodelujemo pri skupnem projektu »Povabilo v gozd«, ki je uspel pridobiti sredstva iz razpisa DynalpClimate. Projekt poteka zelo uspešno že drugo leto in v letošnjem letu načrtujemo tudi izvedbo strokovne ekskurzije, kjer si bodo predstavniki vseh občin, osnovnih šol in vrtcev ter izvajalcev programa, ogledali primer dobre prakse v Nemčiji. S potekom projekta se je oblikoval tudi nov cilj in sicer »Gozdni ponedeljek« v šolah, kot izziv za samostojno življenje projekta po zaključku le-tega. Razmišljanja pa potekajo tudi v smeri »Gozdnega vrtca«, ki bi omogočil izvajanje varstva otrok v odprtem učnem okolju.

Tudi projekta »Mladi v akciji« in »Ekoembalaža« sta v teku in izobražujeta, tako mlade kot tudi drugo lokalno prebivalstvo, v smislu ciljev našega Omrežja. V Kamniku so zelo aktivni tudi na področju zmanjševanja emisij CO₂ iz prometa in uvedbo novih tehnologij za mobilnost. Izdelali so regijski koncept mobilnosti za dnevne migracije v regiji, vzpostavljen je tudi spletni portal za izmenjavo ponudbe in povpraševanja prostih sedežev v avtomobilih.

V Kranjski Gori bodo končno dobili dom za starejše občane, katerega že tako dolgo časa željno pričakujejo. Seveda je stavba izgrajena v skladu z najnovejšimi energetske standardi, ogrevana pa z lesno biomaso. Na strehi novo obnovljene osnove šole pa bo nameščena fotovoltaična elektrarna za pridobivanje električne energije.

Vida Černe

Švica

Leto 2011 v znamenju povezovanja v mreže

Švicarski Zvezni urad za prostorski razvoj (ARE) je leta 2011 zagotavljanje finančne podpore švicarskemu delu Omrežja občin Povezanost v Alpah Švica postavil na nove temelje. Financiranje mrežne organizacije ne poteka več v obliki splošnih subvencij, temveč je usmerjeno v posamezne projekte. Članske občine so lahko do sredine leta 2011 kandidirale na javnem razpisu za sofinanciranje projektov, v okviru katerega so bila razpisana sredstva v višini 75.000 CHF. Prijemniki podpore so postali naslednji projekti:

1. udeležba Unescove biosferne regije Entlebuch pri mednarodnem mladinskem projektu My Clime-mate,
2. projekt »Sattel gibt Gas – aber klimaneutral«, v okviru katerega bo izdelan koncept izvedbe podnebju prijaznih počitnic in oblikovanje turistične ponudbe v občini Sattel,
3. projekt »ir novas vias« – energijskovarčna dolina Lugnez,
4. prenova vasi na primeru obnovljenih kmečkih stavb Bodmen v občini Blatten in
5. seminar društva Povezanost v Alpah Švica z naslovom »Bivanje in kakovostno življenje v starosti – izzivi za gorske občine«.

Vsi projekti so se začeli uspešno in idealno dopolnjujejo dejavnosti, ki se v Švici izvajajo v okviru programa dynAlp-climate. Švicarski Zvezni urad za prostorski razvoj (ARE) je poseben pomen pripisal čezmejnemu povezovanju, ki je bilo zelo uspešno v Entlebuchu in v občini Sattel. V okviru projekta My Clime-mate je biosferni park Entlebuch skupaj z regijo Grosses Walsertal (A) ter občinami Sibratsgfall (A), Kamnik (SLO), Bovec (SLO), Cimolais (I) in občinami iz Narodnega parka Pays des Ecrins (F) ter gorsko skupnostjo Comunità montana del Friuli occidentale organiziral vsealpsko izmenjavo mladih, v okviru katere so se odvijale številne dejavnosti na temo varstva podnebja. Zaključna prireditev je bila jeseni v Entlebuchu. Mladi udeleženci so med drugim posneli filme o varstvu podnebja ter sestavili listino o podnebju in spremno pismo, oba dokumenta pa naslovili na župane. V Sattlu želijo turizem oblikovati podnebju prijazno, zato so predstavniki občine obiskali avstrijski Werfenweng, prav tako članico Povezanosti v Alpah, kjer je pionirski duh domačinov na več kot 20 predstavnikov iz petih občin naredil izjemen vtis.

Peter Niederer



Učenci sadijo drevesa v okviru projekta dynAlp-climate »Povabilo v gozd«.



Mladi so na zaključni prireditvi projekta My Clime-mate predstavili osnutek listine o podnebjju.

po usklajevanju različnih interesov velika. Zasti na področju varstva pred poplavami je sodelovanje z Avstrijo zelo pomembno. Župan Freddy Kaiser in občinski gozdar Peter Jäger sta udeležencem ekskurzije pri ogledu občine predstavila različna problematična področja, rešitve in uspehe, ki so jih doslej v občini dosegli.

Gabriele Greussing

Lihtenštajn

Gostoljubne občine članice Povezanosti v Alpah Lihtenštajn

Skupno delovanje članskih občin so zaznamovale priprave na oktobrsko letno konferenco v Triesenbergu. Občine so želele gostom iz alpskih regij pokazati, da je Lihtenštajn več kot le finančno središče.

Vsaka od treh občin se je odločila za enega od tematskih vidikov in ga postavila v ospredje. Triesenberg je udeležence povabil na ekskurzijo v visoko ležeči Malbun, najpomembnejše rekreacijsko središče v Lihtenštajnu, kot manjše smučarsko območje pa tudi pomemben del turistične ponudbe za družine. Številne nekdanje planinske kočice so izgubile prvotno namembnost in so bile preurejene v počitniške hiše. Tako je nastalo na koncu doline pravo naselje tovrstnih objektov, kar kaže na stalno potrebo po širitvi, saj so zahteve, po rabi tamkajšnjega prostora velike. Župan Hubert Sele je goste seznanil s prizadevanji občine pri iskanju ustreznih rešitev in predstavil nekatere ukrepe, ki so jih v praksi že uresničili.

V Schaanu, poslovnem in prometnem središču Lihtenštajna, si že desetletja prizadevajo za izvedljive rešitve za mobilnost dnevnih migrantov. Zahteve so velike, izvajanje pogosto oteženo, kompromisi pa so možni le deloma. Župan Daniel Hilti je podal pregled načrtov iz zadnjih let. Z občinskim centrom SAL je bilo ob upoštevanju interesov prebivalcev zgrajeno privlačno središče za druženje in srečanja. Z istočasno ureditvijo enosmernega prometa v kraju pa občina poskuša razbremeniti krajane.

33 % celotnega območja občine Mauren so gozdne površine. Pritisk na rabo zemljišč je na tem območju zelo velik. Spravilo lesa, lov, varstvo narave in varstvo voda ter izraba prostega časa tukaj trčijo eden ob drugega, zato je potreba



Zavezanost prebivalcev Lihtenštajna skupnemu življenjskemu prostoru je na udeležence vseh ekskurzij naredila izreden vtis.

Avstrija

Izvajanje projekta dynAlp-climate v Avstriji

Mrežna organizacija Povezanost v Alpah Avstrija, v kateri so zbrane avstrijske občine članice, žal tudi v letu 2011 za svoje delovanje ni prejela finančne podpore Zveznega ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo, okolje in vodno gospodarstvo, zato je bila primorana svoje dejavnosti omejiti na izvajanje projektov dynAlp-climate.

My Clime-mate – mladi in podnebne spremembe na območju Alp

V okviru mednarodnega projekta so mladi iz različnih regij in občin petih alpskih držav pripravili skupne akcije za varstvo podnebja in jih v praksi tudi uresničili. Uvodno srečanje je potekalo v Sibratsgfallu od 23. do 26. februarja 2011, v dogajanje pa je bil vključen kar celoten kraj. Udeleženci projekta so bili nameščeni pri družinah, v penzionih ali hotelih. Na delavnici, ki je sledila uvodnemu dejanju, so udeleženci zasnovali in tudi organizirali projekte mladinske izmenjave.

V Langeneggu so za projekt My Clime-mate oblikovali poseben program, s katerim so mladim želeli na razumljiv način približati nekatera bistvena načela in zasnovo delovanja občine. Ta je tudi sicer bila postavljena pred poseben izziv, saj so udeleženci govorili različne jezike, to pa je bilo treba upoštevati pri pripravi programa. V začetku julija 2011 so dekleta iz Sibratsgfalla in doline Großes Walsertal obiskale Pays des Écrins. Francoski gostitelji so jim razkazali domačo regijo, vsak dan so bile na programu različne dejavnosti in teme, ki so potekale pod geslom »Ogenj, voda, zrak in zemlja«. Ob povrtanem obisku francoskih gostov sta bila ključna tema trajnostni razvoj in ustvarjanje regionalne dodane vrednosti. Vsi udeleženci so skupaj izdelali koledar v slogu krajinske umetnosti (land art), ta pa je bil javnosti predstavljen na zaključnem srečanju od 26. do 29. oktobra 2011 v Entlebuchu.

Občina Ludesch sodeluje pri projektu varstva podnebja

Leta 2011 je bila vzpostavljena t. i. podnebna regija Blumennegg, kamor spada tudi Ludesch. Sodelovanje v regiji je zelo živahno, določene so bile tudi že nekatere prednostne teme. V projektu Oskrba lokalnega prebivalstva so prebivalci skupaj z učenci zasnovali oglaševanje projektne teme. Razstava »Podnebje povezuje« je bila namenjena tamkajšnjim učencem. Tri prireditve, ki so upoštevale ekološka merila, so prejele nagrado »ghörig feschta«, ki jo podeljuje Voarlberško okoljsko združenje. Starejši prebivalci iz regije so bili vključeni v posebne prireditve, vsakoletni dan mobilnosti pa so v kraju organizirali s sodelovanjem vseh prebivalcev.

Gabriele Greussing



© Katrin Löning / »Povezanost v Alpah«

ORF intervjuja francosko mladino med Kick-off srečanjem v okviru projekta My Clime-mate.

Nemčija

Povezovanje v mreže se mora zasedrati v zavest prebivalcev nemških občin. Uspešen zaključek projekta dynAlp-climate

Omrežje občin »Povezanost v Alpah« danes šteje 53 nemških občin, od katerih je največ bavarskih.

Občina, iz katere prihaja nemški član predsedstva, je doslej pri izvajanju projekta imela formalni status prosilke in prejemnice finančne podpore za izvajanje manjših ukrepov. Ta rešitev pa je občinski upravi prinesla občutno povišanje stroškov. Večjih in dolgoročnejših projektov, ki bi dosegali širše učinke v smislu uresničevanja Alpske konvencije, zaradi tega ni bilo mogoče izvesti.

Predlog o ustanovitvi nacionalnega društva so članice večinoma zavrnile. Zaradi slabega proračunskega položaja skoraj vseh občin so odslej letno na preizkušnji skoraj vsa članstva in stalne obveznosti; občine tako ne vidijo možnosti, da bi poleg obstoječega mednarodnega članstva uvedli še vzporedno članstvo na nacionalni ravni.

V zadnjih letih je nemškim občinam v okviru Omrežja občin zagotovljena pomoč koordinatorjev pri izvajanju tematskih prednostnih nalog in s tem povezanih subvencioniranih projektov. Zaradi večkratne finančne podpore bavarskega ministrstva za okolje in zdravje je bilo mogoče vzpostaviti osnovni dialog z občinami, kar je povzročilo zelo pozitiven razvoj članstva. Za to si bo treba prizadevati tudi v prihodnje.

Da bi bilo to dejansko mogoče doseči, bo treba v obliki študije izvedljivosti preveriti možnost trajnega in zanesljivega osnovnega financiranja vzpostavitve nemških mrež, ki bo neodvisno od projektov in trajne državne podpore.

Predstavniki bavarskega državnega ministrstva za okolje in zdravje so Marcu Nitschkeju, županu in predsedniku nemških občin članic Omrežja občin »Povezanost v Alpah«, in prof. Thomasu Bauschu z Inštituta za raziskovanje Alp, v več pogovorih že ponudili podporo.

Wolfgang Wimmer

Italija

Italija – v znamenju projekta dynAlp-climate

V letu 2011 je izvajanje projektov dynAlp-climate za številne italijanske občine prešlo v odločilno fazo. Teme, za katere so občine pokazale največ zanimanja in ki se jih je lotila večina

© »Povezanost v Alpah«



Predstavniki italijanskih občin so obiskali avstrijski Zwischenwasser, kjer so si ogledali prenovljena lesena stanovanja za starejše krajane.

projektov, so obnovljivi viri energije in energijska učinkovitost. Omenjene teme se navezujejo na pet tekočih projektov, ki jih izvajajo italijanske občine in dežele. Projekt My Clime-mate, kjer so skupaj s svojimi avstrijskimi, francoskimi in slovenskimi kolegi sodelovali mladi iz Cimolaisa in doline Cellinatal, se je medtem že končal: za osrednjo prireditev, ki je potekala v švicarskem Entlebuchu, so projektni partnerji pripravili dokument, s katerim želijo ozavestiti prebivalce regij o pomembnosti izvajanja ukrepov na področju varstva podnebja. Predstavitve vseh dejavnosti, ki so se odvijale v sklopu tega projekta, je predvidena na Alpskem tednu, ki bo letos septembra v Poschiavu v Švici.

Okrepili so se tudi odnosi z upravnimi organi pokrajine Trento, in sicer od pokrajinskega urada za Alpsko konvencijo prek Združenja trentskih občin pa vse do nekaterih občinskih uprav in dolinskih skupnosti. Številni razgovori ter izmenjava informacij in izkušenj so pripomogli, da so k Omrežju pristopile tudi občina Vallarsa/Brandtal ter skupnosti občin Val di Fiemme/Fleimstal in Valle di Primiero/Primierotal, medtem ko ima Avtonomna pokrajina Trento v Omrežju občin »Povezanost v Alpah« status sodelujoče članice. Politični predstavniki Trentina so na študijskem potovanju v Vorarlberg obiskali več občin, prav tako članic omrežja.

Podlaga za ustanovitev zveze italijanskih omrežnih občin je ustvarjena, cilj pa je doseči uradno priznanje italijanskega dela Omrežja občin.

Rezultat sodelovanja francoskih in italijanskih občin v Zahodnih Alpah je projekt »SERPOM« (Storitve za prebivalce na gorskih območjih), ki se izvaja skupaj s francoskim društvom ADRETS in italijanskim društvom Dislivelli: 8. in 9. septembra 2011 so se v občinah Queyras in Oisans srečali predstavniki francoskih in italijanskih občin in si izmenjali informacije in izkušnje o delovanju socialnih služb v gorskih regijah na podeželju.

Francesco Pastorelli

Francija

Izmenjava dobrih praks in krepitev animacije na seznamu dejavnosti za leto 2011

Charlotte Penel, ki je zadnji dve leti delovala kot koordinatorka Omrežja občin »Povezanost v Alpah« v Franciji, je zapustila svoje mesto pri CIPRI Francija. Zamenjala jo je Marie Lyne Bonnefond. Za potrebe koordinatorske dejavnosti je bila leta 2011 vpeljana vrsta novih elementov s ciljem spodbujanja delovanja omrežja. Med drugim je bilo tega leta od aprila dalje štirikrat objavljeno informacijsko pismo, namenjeno francoskim članom, ki povzema glavne novice s področja njihovega delovanja. Rubrika »Francija« na spletni strani Omrežja občin se je redno posodabljala z objavo informacij o vseh glavnih projektih. Nazadnje je bilo jeseni organizirano še enodnevno redno letno srečanje francoskih članov v kraju Bourg d'Oisans. Srečanje je francoskim kolegom omogočilo ne samo ponovno snidenje, temveč tudi obravnavo konkretne problematike s področja energije.

Izvajati so se začeli tudi štrije projekti dynAlp-climate, mladi iz skupine občin Pays des Ecrins so aktivno sodelovali pri projektu My Clime-Mate, pri čemer so organizirali izmenjavo izkušenj s svojimi avstrijskimi kolegi. Crévoux, še ena od članic Omrežja občin, je zmagala na razpisu projektov, ki ga je pripravil glavni sekretariat Alpske konvencije. Kupila bo lahko gorska kolesa na električni pogon za okolju prijazno in trajnostno odkrivanje okolice.

Vse leto so francoske in italijanske občine, članice Omrežja, izvajale projekt izmenjave dobrih praks, ki je bil posvečen problematiki zagotavljanja storitev za prebivalce na podeželju. Projekt je nastal v partnerstvu med italijanskim delom občinske mreže Povezanost v Alpah in združenjem ADRETS. Projekt storitev za prebivalstvo gorskih območij »SERPOM« je sestavljen iz več delov, in sicer zbiranja in kapitalizacije izkušenj, študijskega potovanja na začetku septembra 2011, namenjenega predstavitvi francoskih dosežkov (Queyras, Écrins, Oisans), in ne nazadnje iz zaključnega seminarja, ki je potekal v Italiji konec januarja 2012. Glede na veliko zanimanje za omenjeno tematiko razmišljamo o nadaljevanju tega projekta.

Marie Lyne Bonnefond



© Marie Lyne Bonnefond / »Povezanost v Alpah«

Udeleženci iz Francije in Italije na potovanju po francoskih gorskih poteh, kjer so pridobili zanimive izkušnje o zagotavljanju storitev javnega interesa za prebivalstvo.

dynAlp-climate: večja zavezanost varstvu podnebja

Varstvo podnebja pomeni aktivno sodelovanje. Da bi okrepili medobčinsko sodelovanje, so se v Skladu za naravo MAVA odločili finančno podpreti program dynAlp-climate, kar je v letu 2011 omogočilo začetek izvajanja 20 projektov na občinski oziroma mednarodni ravni ter organizacijo različnih prireditev.



© »Povezanost v Alpah«

Na letošnji konferenci je okoli 120 udeležencev iskalo odgovore na vprašanje, kako naj se občine in regije trajnostno razvijajo v prihodnje.

Delavnice dynAlp-climate 2011

Massello/I: Italija in Francija aktivni pri varstvu podnebja
6. in 7. maja 2011 je v italijanskem kraju Massello v okviru projekta dynAlp-climate potekal seminar z naslovom Alpske občine za podnebje. Udeležilo se ga je več kot 40 posameznikov, predvsem italijanski politiki iz članic Omrežja občin »Povezanost v Alpah« in delegacija politikov iz francoskega Abriès.

Medtem ko je bila prvi dan seminarja na programu zlasti predstavitev projekta dynAlp-climate in dejavnosti Omrežja občin, je bil drugi dan posvečen projektom italijanskih občin, ki so deležni finančne podpore omenjenega projekta. 6. maja zvečer pa so bili udeleženci seminarja in javnost vabljeni na predavanje, ki ga je na temo podnebnih sprememb na območju Alp pripravil italijanski znanstvenik Daniele Cat Berro iz italijanske Družbe za meteorologijo. Ob koncu seminarja so predstavniki občine gostiteljice Massello in občin Abriès, Ostana in Usseaux podpisali pogodbo za kooperacijski projekt (Štiri dežele, ena pot), ki ga financira dynAlp-climate.

Vorarlberg/A: Odkrivanje trajnostne gradnje

6. in 7. septembra 2011 je avstrijske članske občine Mäder, Götzis, St. Gerold in Zwischenwasser/Vorarlberg obiskala delegacija iz italijanske pokrajine Trento. Teme pogovorov so segale od udeležbe državljanov v procesih odločanja in sodelovanja lokalnih skupnosti do gradbene biologije in lesnega gospodarstva. Gostje iz Trenta so se ob tej priložnosti seznanili s številnimi pobudami in predlogi, kako lahko primere dobre prakse, ki so si jih ogledali v Avstriji, uresničijo v domači regiji. Nadvse bogato izmenjavo, ki je presegla državne in jezikovne meje, so omogočili program dynAlp-climate, projekt CIPRE climalp in številne članice Omrežja občin »Povezanost v Alpah«, ki so zelo dejavne na tem področju.

Omrežje občin »Povezanost v Alpah« oblikuje spremembe

Kako se lahko občine in regije razvijajo trajnostno, je bilo vprašanje, na katerega so poskušali odgovoriti predavatelji in udeleženci letne konference Omrežja občin »Povezanost v Alpah«, ki je 14. in 15. oktobra 2011 potekala v Triesenbergu v Lihtenštajnu. Zelo dobro obiskana prireditev - udeležilo se je okoli 120 ljudi - je pokazala, da so izzivi današnjega časa,

kot so gospodarska in finančna kriza, demografske spremembe ali pa tudi podnebne spremembe, v resnici lahko priložnost za alpske občine.

Ob koncu konference so se zvrstile tudi različne delavnice, kjer so razpravljali o strategijah reševanja problemov v skladu z geslom: kaj lahko občine oz. regije storijo pri čezmejnem sodelovanju v turizmu ter vključevanju prebivalcev v aktualne teme, kot so energija, naravnim virom prijazno prostorsko načrtovanje in energijsko učinkovita gradnja?

Bourg d'Oisans/F: Francija tokrat o prihodnji energetske politiki v občinah članicah

Kaj pravzaprav pomeni biti območje s »pozitivno energijo«, je bilo vprašanje, na katero so predstavniki francoskih članic našega omrežja poskušali odgovoriti 20. oktobra na delavnici v francoskem kraju Bourg d'Oisans, ki jo je sofinanciral program dynAlp-climate. Namen delavnice je bil seznaniti udeležence, ki jih je bilo okoli 30, z izzivi lokalne energetske politike in jim zagotoviti ustrezne instrumente za sprejemanje pozitivnih ukrepov na tem področju.

Na delavnici je večkrat spregovoril Yannick Regnier iz francoske mreže za obnovljive vire energije (CLER), med drugim tudi zato, da bi pojasnil izzive energetske problematike. Tema, ki so jo obravnavali udeleženci delavnice, je bila tudi problematika prostorsko-politične solidarnosti med urbanimi naselji oz. mesti in podeželjem ter ravninskimi in hribovsko-gorskimi območji. Delavnica je omogočila tudi bogato izmenjavo izkušenj in informacij o nujnosti zmanjšanja porabe energije in potreb po njej: varčevanje z energijo si lahko privoščijo vsakdo od nas.

Zaključni projekti programa dynAlp-climate

Übersee/D: Svet ptic in podnebne spremembe v naravnem paviljonu

Izdelava letnega načrta dejavnosti, ki jih izvajajo v naravnem paviljonu v občini Übersee, je časovno in finančno zahtevna naloga. Z lastnimi finančnimi sredstvi so v kraju uspeli postaviti razstavo, za katero sami skrbijo, oblikovali so tudi različne koncepte vodenja po razstavi in organizirali različne prireditve. Na ta način so s tematiko seznanili širšo javnost.

Projekt pomeni nadaljevanje leta 2010 začete obravnave vprašanj v zvezi s podnebnimi spremembami, pri čemer je osrednja tema vpliv podnebnih sprememb na domačo favno s posebnim ozirom na svet ptic.

In kako vzbuditi zanimanje mlajših generacij za omenjeno tematiko? Tu se začne okoljska vzgoja, s tem pa tudi delo, povezano s paviljonom in njegovim tematskim letom.

Namen projekta je namreč krepiti znanje o naravi, ki predpostavlja poznavanje biotske raznovrstnosti in prepoznavanje krogotokov in povezav, vzpostaviti pa želi tudi čustveno navezanost in dolgoročno pripraviti ljudi, da si bodo prizadevali za kakovostno okolje.

My Clime-mate – mladi na poti po Alpah v imenu varstva podnebja

Potovanja po Alpah, ki so se jih poletni v okviru projekta udeležili mladi, so v znamenju varstva podnebja. Mladi udeleženci so pri tem ustvarili zelo lepe, domiselne in skoraj znanstvene izdelke, obenem pa veliko izvedeli o Alpah in podnebnih spremembah.

Projekt, ki se je uradno začel februarja 2011 v občini Sibratsgfäll (Vorarlberg/A), je predvidel izmenjave mladih in različne dejavnosti na področju varstva podnebja. Prva mladinska izmenjava je bila maja 2011 v Bovcu (SLO). Mladi Švicarji in Slovenci so se udeležili ekskurzij v Triglavskem narodnem parku; skupaj so pripravili tudi brošuro, da bi planince in rafterje opozorili na problematiko podnebnih sprememb. Sredi poletja je sledila izmenjava mladih iz Avstrije in Francije, ki so v narodnem parku Pays des Ecrins preučevali ledenike, v Vorarlbergu pa so se ukvarjali z mokrišči. Septembra sta skupini mladih iz Slovenije in Italije obiskali švicarski Entlebuch: njihov najpomembnejši dosežek so zagotovo testenine Klimarönl, ki so jih izdelali sami. Projekt se je uradno končal oktobra v Sörenbergu.

Maja in junija 2011 si je okrog 50 mladih, starih od 16 do 20 let, izmenjalo obisk in v praksi uresničilo številne dejavnosti, namenjene ozaveščanju ljudi o pomenu boja proti podnebnim spremembam. V Sörenbergu (CH) so mladi akterji izdelali listino o podnebnju z zahtevami in prostovoljnimi zavezami ter jo skupaj s spremnim pismom poslali županom alpskih občin. Lotili so se tudi oglaševalskih vložkov na temo varstva podnebja, za osnovnošolce pa pripravili učno gradivo o podnebnih spremembah. Izdelke sedaj še izpopolnjujejo manjše skupine mladih iz različnih držav, javna predstavitev bo septembra 2012 na Alpskem tednu v švicarskem Valposchivau.

Sonthofen/D daje dober zgled

Kaj pravzaprav je energija, za kaj jo potrebujemo, kaj lahko vsakdo od nas stori za varčevanje z energijo, so se glasila vprašanja, ki so si jih postavili tisti osnovnošolci iz alpskega mesta leta 2005, ki so sodelovali pri projektu Energijsko vozniško dovoljenje.

Sonthofenski otroci, stari osem do deset let, so vozniško dovoljenje dobili letos jeseni. Ob tem so se seznanili, kako je poraba energije povezana z varstvom podnebja in kaj je tisto, zaradi česar so obnovljivi viri energije tako posebni. Z eksperimenti pa so tudi preizkušali, kje in kako bi bilo mogoče najučinkoviteje privarčevati električno energijo. Tako so otroci domov odnesli merilnik stroškov porabe energije, ki naj bi tudi starše spodbudil k zmanjšanju lastne porabe energije za ogrevanje in promet. Za projekt Energijsko vozniško dovoljenje skrbi Zveza za varstvo narave (Bund Naturschutz).

Kam gremo? Predsedstvo AidA in koordinatorji so ocenili svoje delovanje

Kakšna je vizija prihodnosti, na kateri temelji naše delovanje? Katere ključne teme so pomembne za naše članice, katere jim povzročajo skrbi? So načela delovanja našega omrežja še vedno aktualna? To so bila nekatera vprašanja, na katera so poskušali odgovoriti člani predsedstva, koordinatorji Omrežja občin in zaposleni v sekretariatu, ki so se januarja 2011 sestali na enodnevni delavnici. V nadaljevanju povzemamo najpomembnejše točke, ki so bile predmet razprav na delavnici. Rezultati se v naše vsakodnevno delo v okviru omrežja vključujejo postopoma.

Zgodbe, ki zadenejo bistvo

Pripovedovanje zgodb pogosto omogoča, da lahko ključne teme razložimo na preprost način. Udeleženci delavnice so zato najprej povedali zgodbo o nekem uspehu in/ali prelomnem trenutku, ki so ga doživeli v zadnjih mesecih pri svojem delovanju v omrežju, na podlagi povedanega pa so bila nato izdelana merila za ocenjevanje uspešnosti omrežja. Merila lahko razdelimo v naslednje štiri skupine:

- posamezniki, ki delujejo v omrežju,
- skupni cilji,
- skupno delovanje in
- podoba omrežja.

Katere besede izražajo vizijo?

Vsaka članica s svojim članstvom povezuje vizijo, ki jo izraža s svojimi dejanji in besedami. Raznolikost razmer, kultur in jezikov znotraj omrežja postane izziv, ko je treba najti prave besede, ki bi izrazile različne predstave in pričakovanja. Zato je bila ena od ključnih tem seminarja prav iskanje jasne formulacije, ki bo izražala našo vizijo: »Našo prihodnost v Alpah oblikujemo skupaj!« ali »Omrežje občin »Povezanost v Alpah« se zavzema za ohranitev in krepitev Alp kot privlačnega življenjskega prostora.« To sta dva od pripravljenih predlogov, na podlagi katerih bomo razvili vizijo, ki bo predstavljena na skupščini članic 2012.

Načela našega delovanja – jedrnata, kratka, aktualna

Želimo, da bi naša vizija izhajala iz omenjenih načel oz. vzorov, v katerih se ohranjajo tiste prednostne naloge, ki določajo naše vsakodnevno delovanje in projekte naših članic. Leta 2007 smo na skupščini članic sprejeli deset vodilnih načel, ki jih moramo zdaj skrajšati in prilagoditi današnjim razmeram. Vanje moramo vključiti teme in pojme, s katerimi se danes intenzivno ukvarjamo, denimo kakovost življenja, čezmejni pristop k reševanju problemov, občina kot raven, na kateri uresničujemo trajnostni razvoj. Predelana različica načel delovanja bo prav tako predstavljena na skupščini članic 2012.

S katerimi temami se ukvarjajo naše članice?

Udeleženci so sestavili seznam tem, s katerimi se občine danes najpogosteje ukvarjajo, na vrhu tega seznama pa so prebivalstvo in kultura (predvsem reševanje demografskih sprememb in socialna kohezija), ustvarjanje dodane vrednosti na regionalni ravni in energija, medtem ko predstavlja preostalih dvanajst tem zbirko idej, ki jih je mogoče uporabiti pri oblikovanju prihodnjih dejavnosti in projektov. Upamo, da bomo lahko tako kar najbolje upoštevali potrebe naših članic.



© »Povezanost v Alpah«

Člani predsedstva, koordinatorji in drugi sodelavci razpravljajo o strategiji za Omrežje občin.

Naj raste kakovost ali količina?

Število naših članic se je v minulih petnajstih letih stalno povečevalo: omrežje je leta 1997, ko je bilo ustanovljeno, štelo 27 občin, danes pa ima 313 članic – zaradi tolikšnega porasta števila je danes v Alpah pomemben deležnik, ki močno vpliva na uresničevanje trajnostnega razvoja. Seveda smo za pristop novih članic zainteresirani tudi v prihodnje, vendar so se udeleženci strinjali, da mora imeti prednost poglobljeno delo s članicami. Le tako bomo lahko na visoki kakovostni ravni zagotavljali koordinatorsko dejavnost in podporo.

AidA

Omrežje občin »Povezanost v Alpah« naj ponazarjajo štiri črke! Udeleženci so se strinjali, da se za ime naše velike mreže uporablja okrajšava AidA, in to v vseh državah in jezikih.

In tu je bilo še...

Druge teme, o katerih je prav tako tekla razprava, so bile pomen Alpske konvencije za naše delovanje pa tudi pomen aktivne udeležbe občanov za naše članice občine. Udeleženci so se strinjali, da bi morali delavnico, namenjeno poglobitvi te in obravnavi še drugih tem, organizirati vsako drugo leto.

Claire Simon, Elke Klien, Claudia Pfister

Srečanje z udeleženci projekta My Clime-mate

Majhna dejanja, ki varujejo podnebje, kot sredstvo proti depresiji

Andrea Müller, študentka, 21 let, doma iz Schützheima v kantonu Luzern/CH, in Primož Jeras, 24 let, koordinator v mladinskem centru v Kamniku/SLO, sta sodelovala v projektu izmenjave mladih My Clime-mate. Kot pri vseh projektih, financiranih v okviru dynAlp-climate, je bila osrednja tema njihovih dejavnosti varstvo podnebja. Pogovor o tej izkušnji z dvema mladima udeležencema, ki znata ohraniti trezno glavo in sta hkrati odločena nekaj storiti.

© Nina Liechti



Primož in Andréa gradita mlin na vodo na delavnici krajinske umetnosti (land art). Med mladimi udeleženci so se spletle prijateljske vezi.

Projekt My Clime-mate je bil intenziven tako po dejavnostih kot po rezultatih. Kako je s podneblje po koncu projekta?

Primož: Mislim, da se bo varstvo podnebja počasi, a zagotovo izboljšalo! Skušam premakniti stvari po svojih najboljših močeh: na delovnem mestu sem prepričal sodelavce, da uvedemo resnično politiko varčevanja z energijo in vodo. Ker je treba zamenjati opremo za našo gledališko dvorano, poskušamo sedaj kupiti material, ki je energijsko najbolj učinkovit, na primer LED žarnice za osvetlitev, ki so zelo močne.

Andrea: Na žalost v tem trenutku sama na varstvo podnebja ne morem bistveno vplivati, mislim pa, da se bo v daljni prihodnosti položaj spremenil. V času projekta My Clime-mate smo v Švici naredili nekaj konkretnega: ves dan smo sodelovali pri pripravah za ponovno vzpostavitev mokrišča. Mokrišča so rezervoar ogljika in zelo pomembno je, da se ne izsušijo. Zagotoviti je treba, da se ljudje zavejo problema. Od začetka projekta s prijatelji in družino pogosto razpravljam na to temu in upam, da jih bom bolje ozavestila o varstvu podnebja.

Zakaj sta se odločila sodelovati v projektu?

A : Prvič, mednarodni del izmenjav je bil tisti, ki me je spodbudil k sodelovanju. Vedno je zanimivo srečati ljudi iz drugih držav in videti, kako se soočajo z istimi problemi. Drugič, to je

bila priložnost za dopolnitev mojega znanja o varovanju narave, podnebja, pa tudi o moji lastni regiji.

P : Stik z menoj je vzpostavila občina Kamnik, ki je iskala mlade, pripravljene sodelovati. Dejal sem, zakaj pa ne. Ko sem šel na prvi sestanek, sem ugotovil, da je tema projekta podnebje in rekel sem si, super. Sem tudi vodja skavtov in poskušam živeti tako, da spoštujem okolje. Kot da bi mi bil projekt pisan na kožo!

Zakaj je za vaju pomembna problematika podnebnih sprememb?

P : Živimo v Alpah in poskušamo ohraniti sneg in naravno lepoto gora. Rad hodim v gore, vendar imam vsako leto občutek, da je snega vse manj, turistov pa vse več – včasih tudi smeti. Kot skavt učim otroke živeti v skladu z naravo. Podnebne spremembe so pomemben cilj, ki ga morajo spoznati že v zgodnjih letih.

A : Posledice podnebnih sprememb imajo lahko resne učinke na gospodarstvo, okolje, turizem, zdravstvo. Ob izpadu pridelka, lahko nastopi lakota. Nekaj je treba narediti.

Kateri so cilji in težave, s katerimi se soočamo, ko želimo ukrepati za varovanje podnebja?

A : Zelo malo mladih resnično pozna težave. Vsi so o tem že kaj slišali in vsi vedo, da je treba varčevati z energijo. Vendar to ni tako enostavno, ko želimo ukrepati konkretno. Študent, ki ne zasluži denarja, bo vedno soočen s finančnim vprašanjem, če bo želel živeti na način, ki spoštuje podnebje. Primer: potovanja z letalom so trenutno cenejša od potovanja z vlakom.

P : Kot mlad človek imam občutek, da nimam pravega vpliva. Skušam ozaveščati ljudi okoli sebe, nimam pa pristojnosti za odločanje. Vrednost in cena proizvodov igrata pri tem res veliko vlogo. Ekološki ali lokalni pridelki so običajno dražji od uvoženih. To je nekaj, kar bi bilo treba urediti na nacionalni ravni.

Kaj sta se naučila novega na področju trajnostnega delovanja v občinah drugih držav?

A : V Avstriji smo obiskali občino Langenegg, ki je uvedla lokalno valuto, ki jo je mogoče uporabljati le v tej vasi. Tako prebivalce spodbujajo, da kupujejo v lokalnih trgovinah in ne v samopostrežnih središčih v velikih mestih. Poleg tega je name naredilo vtis tudi veliko število kmetij s sončnimi kolektorji na strehah, veliko več jih je kot v Švici.

P: Mene pa je presenetilo, koliko sredstev v Švici namenjajo trajnostnemu razvoju. Švicarji proizvajajo in kupujejo lokalne

izdelke, kar v Sloveniji ni običajno. Kupovanje lokalnih proizvodov pomaga pri krepitvi lokalnega gospodarstva. To je področje, ki ga bo treba pri nas še razviti.

»Treba je začeti z dejanji, ki lahko prispevajo.«

Če bi imela moč odločanja v vaši občini, katere podnebne ukrepe bi uresničila najprej?

A : Uvedla bi informacijsko platformo za deljeno rabo osebnih vozil za prebivalce iste vasi, da se na delo ne bi več vozili s praznimi vozili, temveč po pet oseb skupaj. Kar zadeva gradnjo, bi organizirala informacijske dneve za zainteresirane osebe in si prizadevala za gradnjo javnih vzorčnih zgradb z energetske oskrbo na vetrno ali vodno energijo. V Langeneggu imajo prostor za ozaveščanje prebivalcev, kjer so položili dva kosa ledu v dve leseni škatli. Ena škatel v obliki majhne kočice je bila dobro izolirana, druga pa ne, obiskovalci pa so lahko opazovali, kateri kos ledu se bo najprej stopil. Na tak način opozarjajo na pomen dobre izolacije.

P : Za deljeno rabo vozil imamo v Sloveniji odlično rešitev, ki jo uporablja veliko študentov za obisk predavanj ali drugega. Gre za spletno stran, kjer lahko objaviš svojo pot vožnje in kjer lahko drugi uporabniki navežejo stik z voznikom. Če bi bil odgovorna oseba na občini, bi bil moj prednostni cilj subvencioniranje prebivalcev, ki želijo prenavljati ali graditi stanovanja z večjo energetske učinkovitostjo ali namestiti sončne kolektorje. Drugi vidik bi bil javni promet, ki je v primerjavi s Švico v Sloveniji še vedno prepočasen in premalo pogost, kar je resničen problem. Za zmanjšanje števila oseb, ki uporabljajo vozila, in izpustov CO₂ bi zadoščalo več sredstev za investicije na tem področju.

In kaj bi priporočila mladim?

P : Delam z mladimi in jim pravim: »Storite prvi korak! Začnite ugašati luči, uporabljajte javna prevozna sredstva, zmanjšajte porabo vode.« To so majhna dejanja v vsakdanjem življenju, ki pa jih zmore vsak. Če mlade izobrazimo v ekološkem duhu, bomo pozneje lahko spremenili stvari. Mogoče bo kdo od njih kdaj postal politik ali vodil podjetje.

A : Mladi si za cilj ne bi smeli postaviti spreminjanja sveta, ker bi lahko zelo hitro zapadli v depresijo. Treba je začeti z dejanji, ki lahko prispevajo že veliko.

Izkušnje pri izmenjavah med državami so pomembne za Alpsko konvencijo. Kakšne so vajine tovrstne izkušnje ?

A : Vsi prihajamo iz majhnih vasi in smo zelo navezani na svoje regije. To je nekaj, kar nam je skupno. Mogoče smo imeli pri izmenjavi z nekaterimi udeleženci nekaj težav zaradi jezika, vendar smo poskušali tako ali drugače komunicirati, bilo je zabavno. Šli smo na festival v Slovenijo, to je bilo res smešno, saj je glasba popolnoma enaka kot v Švici, samo besede so drugačne. Spoznali smo, kako sorodne so naše kulture.

P : In v kraju Sörenberg smo bili na prazniku prigona živine s

planin. Tudi v Sloveniji imamo podobno prireditev. Edina razlika je, da so pri nas našemljeni ljudje in ne krave! Sicer pa imam za opis te izkušnje eno samo besedo: genialno! Veliko je bilo izmenjav in veliko smo se naučili o alpskih državah in o našem načinu življenja, ki se ne razlikuje veliko. Imamo isto vizijo prihodnosti, iste cilje : izboljšati kakovost življenja v Alpah in ohraniti okolje za prihodnje generacije.

A : V Sloveniji so velik vtis name naredile tudi Julijske Alpe. Vem, da so del Alp, a so tako zelo drugačne od naših malih švicarskih gora.

Projekt My Clime-mate se je zaključil oktobra. Kakšni so vajini načrti po koncu projekta ?

A : V Švici smo razvili nov izdelek: to so podnebno nevtralne testenine, ki so že v prodaji. Vsak prodan zavitek testenin prispeva 50 centimov v t. i. podnebni sklad, ki bo leta 2012 in 2013 omogočil financiranje dveh podnebnih projektov. Že sedaj vem, da bom sodelovala v teh projektih, ki bodo seveda vsi povezani s podnebjem in z našo regijo.

P : Decembra bodo rezultati delavnice, ki smo jo organizirali skupaj s Švicarji, predstavljeni predstavnikom lokalnih oblasti in turističnim delavcem v Bovcu. Za brošuro, ki smo jo pripravili, so že pokazali zanimanje. Naslednja predstavitev je predvidena v Kamniku. Poleg tega poskušam organizirati izmenjavo mladih na temo podnebjaja, ki naj bi jo financirali iz sredstev programa Mladi v akciji. Sicer pa si kot skavt še naprej prizadevam za ozaveščanje ljudi.

Pogovor je vodila Carole Piton, asistentka vodje projektov »Povezanost v Alpah«

TRIJE POJMI – TRIJE ODGOVORI!

Na kaj pomislite ob naslednjih treh izrazih?

Alpe:

A: Pohodniška tura

P: Sneg, brez oklevanja

Trajnost:

A: Vetrnice

P: Hidroelektrična energija

Prihodnost:

A: Veliko dela, veliko učenja

P: Sonce

Koordinatorji Omrežja občin AidA

Izmenjava, reševanje, uresničevanje

Članice Omrežja občin »Povezanost v Alpah« se zavzemamo za uresničevanje protokolov Alpske konvencije in oblikovanje alpskega življenjskega prostora v sodelovanju s prebivalstvom. Koordinatorji in koordinatorke smo zadolženi za zagotavljanje podpore občinam in regijam v vseh sedmih državah.

Katere so naše naloge: omogočamo izmenjavo izkušenj z dejavnimi, v prihodnost usmerjenimi občinami alpskega prostora, omogočamo in spodbujamo medsebojno učenje. V individualnih razgovorih s predstavniki občin se seznanimo z dejanskimi težavami in izzivi, svetujemo lahko v maternem jeziku. Teme iz posameznih občin predstavimo organom društva, saj lahko tako strategije in projekte razvijamo na mednarodni ravni.

Kakšne storitve vam ponujamo?

- Razvijamo in spremljamo izvajanje projektov v občinah in regijah.
- Zagotavljamo podporo pri organizaciji prireditvev.
- Organiziramo strokovne ekskurzije v vzorne občine članice Omrežja občin »Povezanost v Alpah«.
- Pomagamo pri posredovanju partnerjev v okviru čezmejnih projektov.
- Pomagamo pri iskanju ustreznih predavateljev.
- Obveščamo o prireditvah in dogodkih s celotnega območja Alp.
- Zagotavljamo podporo na področju odnosov z javnostmi.



© »Povezanost v Alpah«

Pomemben vezni len med predsedstvom in lani so koordinatorji.

Na rednih srečanjih si izmenjujemo izkušnje o našem delu, seznanjamo se z inovativnimi in uspešnimi projekti, ki se izvajajo v drugih državah, pri delovanju v občinah pa si zagotavljamo vzajemno podporo.

Z veseljem bomo odgovorili na vaša vprašanja!

Gabriele Greussing, Usklajevanje delovanja koordinatorjev

Predstava novih koordinatorjev

Leta 2011 sta omrežje zapustila Charlotte Penel in Dietmar Überbacher. Nadomestila sta ju Marie Lyne Bonfond in Benjamin Auer.

© CIPRA Frankreich



Marie Lyne Bonfond
Francija

Moja organizacija:
CIPRA France, Grenoble

Moja izobrazba:
Okolje in promet

Osrednja področja mojega delovanja:

- Organizacija prireditvev in ekskurzij
- Posredovanje pri vabljenju k sodelovanju strokovnih predavateljev za specifične teme
- Razvoj in spremljanje projektov
- Podpora pri iskanju partnerjev v okviru čezmejnih projektov

© Ökoinstitut Südtirol



Benjamin Auer
Trentino in Zgornje Poadižje

Moja organizacija:
Ökoinstitut Südtirol, Bozen

Moja izobrazba:
Geografija

Osrednja področja mojega delovanja:

- Predavateljska in svetovalna dejavnost na področju ekološkega odtisa, trajnostne mobilnosti in energije
- Okoljska vzgoja na šolah
- Spremljanje in usklajevanje projektov

Finančno poročilo 2011: V prihodnost v Alpah vlaga več kot 300 občin

Leto 2011 je povsem zaznamoval program dynAlp-climate, saj je od celotnih prihodkov, ki so dosegli okoli 458.000 EUR, na ta program odpadlo 274.000 EUR. Članarine so znašale 112.000 EUR. Iz prejšnjih let se v naslednje leto prenese znesek v višini 72.000 EUR. Stroški za program dynAlp-climate so znašali 255.000 EUR, stroški za delovanje na področju odnosov z javnostmi 5.000 EUR, medtem ko so stroški za storitve in prevajanje znašali 92.000 EUR. Stroški izvedbe letne konference so znašali okoli 11.000 EUR, dejavnosti koordinatorjev in rezerve vsakokrat okoli 5.000 EUR.

V leto 2012 se prenesejo sredstva v višini 62.000 EUR, kar je za okoli 10.000 EUR manj kot v predhodnem letu.

Področje storitev je leta 2011 poleg dejavnosti koordinatorjev za potrebe članic in splošnih administrativnih stroškov zajemalo tudi izvedbo delavnice o razvoju trajnostnih strategij in kritje stroškov projektiranja za projekt v okviru programa EU Intelligent Energy Europe (IEE) v višini 15.000 EUR. Program dynAlp-climate, ki se izvaja v obdobju 2010–2012, financira sklad MAVA.

Stroški prevajanja vsako leto znašajo več kot 100.000 EUR in so razdeljeni na posamezne proračunske postavke. Ti stroški so nujno potrebni, saj omogočajo komunikacijo članic v poglavitnih štirih alpskih jezikih.

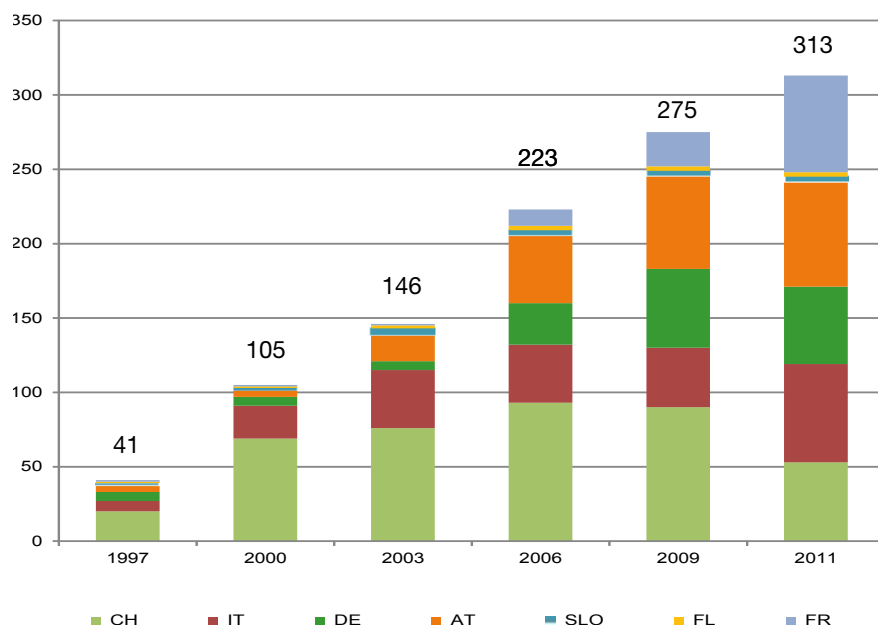
Poleg sredstev, ki jih porabi mednarodno društvo, so tu še sredstva, ki se v posameznih državah članskih občin zagotavljajo prek projektov in neposrednih subvencij. V Švici je leta 2011 ta znesek dosegel okoli 45.000 EUR (tj. 54.314 CHF). V Franciji so država, regije in Commissariat au Massif des Alpes za izvajanje dejavnosti Omrežja občin namenili podporo v višini 59.357 EUR. V Avstriji, Italiji in Sloveniji finančne podpore ni bilo mogoče pridobiti, se pa za leto 2012 večja vsota podpore obeta za Nemčijo.

Ne glede na to se zastavljeni cilj – zagotoviti finančna sredstva za izvedbo enega koordinatorskega dneva iz nacionalnih sredstev na posamezno člansko občino – ne spreminja. To bi lahko občutno pospešilo izvajanje Alpske konvencije na lokalni ravni. Za Omrežje občin »Povezanost v Alpah« bi to pomenilo občutno okrepitev prizadevanj za trajnostno življenje v Alpah.

Poleg omenjenih sredstev so članske občine v izvajanje Alpske konvencije vložile več kot milijon EUR.

Rainer Siegele, predsednik

Število občin članic Omrežja občin v letih 1997–2011



S pristopom 77 novih občin v letu 2011 obsega Omrežje občin okoli milijon prebivalcev, kar ustreza 7 % celotnega prebivalstva na območju Alp.

Osrednja tema letne konference 2012 v Poschivau/CH bodo obnovljive Alpe

Kako je mogoče obnoviti Alpe? Kateri so obnovljivi viri energije, na katerih lahko Alpe gradijo svojo prihodnost? Kako lahko trajnostno prihodnost oblikujemo na podlagi preteklih izkušenj in znanja? V čem je danes vloga prihodnjih generacij? O teh in podobnih vprašanih bodo razpravljali udeleženci Alpskega tedna, ki bo letos od 3. do 7. septembra v Poschivau/CH potekal pod geslom Obnovljive Alpe – Alpe se odkrivajo na novo. Letna konferenca Omrežja občin »Povezanost v Alpah« bo potekala v okviru Alpskega tedna 2012. Za petek sta predvidena dva programska sklopa (integracija, demografske spremembe). Skupščina članov bo v soboto.

Preostale dni bodo udeleženci lahko na informativni tržnici spoznavali zanimive in inovativne projekte, predavanja in seminarji, ki jih bodo pripravile druge organizacije, pa bodo zagotovo dobra priložnost za medsebojno spoznavanje in izmenjavo izkušenj in znanja.

Letošnji Alpski teden bo pomemben dogodek za vse, ki jih zanima problematika razvoja Alp v smislu lastnega življenjskega prostora. Za nas je pomembno, da postaja Alpski teden kraj srečanj, učenja in izmenjave med predstavniki znanstvene, politične in okoljevarstvene sfere ter ljudmi, ki v Alpah živijo, delajo ali tam preživljajo svoj prosti čas. Prireditev bo, kot obljublja, zanimiva tudi po kulinarčni plati, sicer pa bo veliko doživetje že samo potovanje z retijsko železnico (Unescova svetovna kulturna dediščina).

Vabilo in podroben program boste prejeli naknadno.



© Christoph P. Ueschner / Zeitempiegel

Alpski teden 2012 bo potekal v okviru švicarskega predsedovanja Alpski konvenciji. Na Alpskem tednu bosta potekala tudi 50. seja Stalnega odbora Alpske konvencije in XII. Alpska konferenca, na kateri bodo alpski ministri in ministrice za okolje določili smernice za skupno alpsko politiko. Alpski teden je skupna prireditev velikih alpskih mrežnih organizacij in nevladnih organizacij. Organiziran bo v sodelovanju z Mednarodno komisijo za varstvo Alp (CIPRA), Omrežjem občin »Povezanost v Alpah«, Mednarodnim znanstvenim odborom za raziskovanje Alp (ISCAR), Mrežo zavarovanih območij v Alpah (ALPARC) in Clubom Arc Alpin (CAA).

Več informacij na: <http://www.alpweek.org>

UPRAVNI ODBOR

Rainer Siegele (Mäder/A), 1. predsedujoči
Marc Nitschke (Übersee/D) 2. predsedujoči
Freddy Kaiser (Mauren/FL)
Jure Žerjav (Kranjska Gora/SLO)
Pierre Balme (Venosc/F)
Antonio Chiadò (Massello/I)
Franz Gnoss (Silenen/CH)

KOLOFON

Lastnik in izdajatelj: Omrežje občin »Povezanost v Alpah« – Gemeindeforum »Allianz in den Alpen« – Réseau de communes « Alliance dans les Alpes » – Rete di comuni «Alleanza nelle Alpi»: Rainer Siegele, Gemeindeamt Mäder, Alte Schulstr. 7, A-6841 Mäder, T +43/5523/52860-0, F DW 20, E-mail: vorsitzender@alpenallianz.org, www.povezanostvalpah.org
Redakcija: Carole Piton, Claire Simon
Prelom in postavitve strani: Carole Piton
Lektorat: Nina Pirč
Prevodi: ALPS-LaRete, Natasa Lesovič, Masa Valentincic
Grafični koncept: Atelier Silvia Ruppen, Vaduz
Tisk: BULU - Buchdruckerei Lustenau/A
Celotna naklada: 2.000 izvodov.